

Din nou Toulouse

Anca FLOREA

Dacă în deschiderea festivalului am urmărit producția cu *Oedip* montată la Opera Capitoles Toulouse, ulterior am ascultat, în concert, orchestra cu aceeași denumire, care colaborează și în stagiunea lirică a cunoscutului teatru francez, evoluând acum sub bagheta lui Tugan Sokhiev, director artistic al ansamblului. În cea de a doua seară, programul a debutat cu *Suita nr. 3* în re major *Săteasca* de Enescu, în care am apreciat sunetul calitativ, desfășurarea corectă a temelor, fără a avea însă dinamismul cerut, în timp ce paginile nostalgice, evocatoare, s-au reliefat prin însăși scriitura transparentă, plină de poezie a partiturii. A urmat *Concertul nr. 3 pentru vioară și orchestră* în si minor op. 61 de Saint-Saens, în care Renaud Capuçon, după un început ezitant, a reușit să ne convingă că este un violonist redutabil, cu un discurs muzical conturat cu fermitate, cu un sunet cald și vibrant, robust, în arcuiri elegante și frazare pe măsură, rezolvând astfel dificila partitură la cotele performanței, alături de ansamblul care, poate mai aproape de spiritul muzicii franceze, l-a însoțit cu rigoare și suplețe.

Surprinzătoare a fost însă maniera în care Orchestra Capitoles Toulouse a abordat apoi *Sărbătoarea primăverii* de Stravinski, lucrare compusă pentru celebrul Balet rus condus de Diaghilev la Paris, stârnind, la premieră, un imens scandal în urma șocului provocat de ritmurile violente, de senzualitatea explicită, care au oripilat lumea începutului de veac XX. Așteptam ca întreaga duritate și percutanță să se regăsească în versiunea propusă sub conducerea lui Tugan Sokhiev, născut într-o

zonă unde forța bărbaților generează ușor inflamații conflictuale, dar probabil că dirijorul nu se încadrează în acele tipare, pentru că nu am regăsit nici pregnanța aproape sălbatică a structurilor ritmice, nici tensiunea momentelor teribile ce redau – în principiu – ritualul păgân al sacrificiului, dar nici mișcarea lunguroasă, provocatoare, din paginile ce sugerează atracția pur carnală, instinctuală, a bărbaților care dansează violent în jurul tinerei fete. Cine a ascultat acea partitură pentru prima oară în versiunea oferită de Orchestra Capitoles Toulouse a avut toate motivele să se întrebe ce a determinat scandalul parizian, pentru că totul a fost « cuminte », destul de plat, departe de contrastele, de încleștările paroxistice gândite de compozitor. Păcat...

Tugan Sokhiev

Bavarezii lui Jansons ne-au transportat „în paradis”

Singurul dirijor al festivalului care a condus trei concerte, la pupitrul a două formații străine diferite, a fost maestrul din Riga, Mariss Jansons, spre bucuria publicului bucureștean care a trăit o unică „experiență a emoțiilor, făcându-l să simtă că s-a aflat în Rai”. Iar bavarezii radio-ului din München i-au satisfăcut dorința maestrului – așa cum declara într-un interviu la București – de a-i încânta pe melomanii Capitalei României „ca ei să simtă că au fost, preț de două ore, în paradis”.

Într-adevăr, **Sinfonieorchester des Bayerischen Rundfunks** ne-a oferit prin intermediul a trei pagini muzicale de referință Beethoven (*Simfonia nr. 7* în La major, op.92), Wagner (*Preludiu și Moartea Isoldei*) și Richard Strauss (*Suita din opera Cavalerul Rozelor*) o seară de neuitat, prezența dirijorului Mariss Jansons la București marcând – indiscutabil – punctul culminant al celei de a XIX-a ediții a Festivalului internațional « George Enescu ».

Bavarezii din München, chiar dacă nu se ridică la înălțimea olandezilor din Amsterdam, au strălucit sub bagheta aceluiași Jansons, demonstrând o tehnică de ansamblu de invidiat. De la prima parte a simfoniei beethoveniene, orchestra a urmărit discursul sonor cu o mare bogăție de nuanțe, pauze de expresie, suspensii în atacarea temelor (cu predilecție pe cele lirice), reușind să confirme calitatea remarcabilă a coardelor. După superbul debut al părții secunde (*Alegretto*) s-a pătruns în scriitura polifonică tipic beethoveniană, pe care Jansons a modelat-o cu o gestică de mare expresivitate, punând în lumină capacitatea ansamblului simfonic de a-și

urmări cu rigoare țesătura fiecărei partide. *Scherzo-ul* secțiunii a treia (*Presto.Meno assai*) a marcat momentul de virtuoziție al bavarezilor prin exploziile suflătorilor. Atacul contrabașilor din final (plasați, surprinzător, în stânga orchestrei, în spatele primelor viole) a condus întreaga ritmică a „Simfoniei dansului” printr-o debordantă risipă de energie. Dirijorul se înțelege perfect cu instrumentiștii, dialogând din priviri, cel mai mic gest declanșând o erupție sonoră care îți taie respirația, spre a te purta apoi către culmi, cu o dezlănțuire de energie telurică neobișnuită.

Exuberantei pagini beethoveniene i-a urmat liniștea apăsătoare a discursului wagnerian din „Tristan și Izolda”, în care fluviul sonor a oscilat între *crescendo-uri* și

Suita din opera „Cavalerul Rozelor” de Richard Strauss a încheiat în ascensiune tensională întregul concert al oaspeților germani, fantezia de prezentare, de pildă, a celebrului vals în multiple ipostaze, declanșând delirul publicului. Am avut senzația unui joc de artificii în care deselexplozii aruncau în eter culori și figuri geometrice în ritm de vals ce păreau că nu se mai opresc. Întreaga măiestrie de orchestrator a lui Richard Strauss și-a aflat în dirijorul Mariss Jansons un vrăjitor în frac, care la un semn magic al baghetei sale dezlănțuia un instrument, o partidă, o armată de sunete scilpitoare care te învâluiau, purtându-te spre înălțimi.

Singurul regret la întâlnirea cu acest eminent dirijor, care totuși ne apasă, rămâne

decrecendo-uri orchestrale de o sensibilitate și expresivitate captivante. Aici, dirijorul a ținut să sublinieze subtilitatea și farmecul timbral al Orchestrei Radiodifuziunii bavareze, amintindu-ne de efectele pe care Sergiu Celibidache le obținea de la Filarmonica müncheneză când a concertat odinioară la București.

faptul că programele sale nu au abordat nici o pagină de Enescu. Miracolul întâlnirii cu polifonia enesciană i-ar fi dat cu certitudine fiori, iar miile de ascultători ce l-au ovaționat în picioare, fără menajamente, minute în șir, l-ar fi purtat pe Jansons « în paradis ».

Viorel COSMA